

Binnenkort komt u naar het St. Elisabeth Ziekenhuis voor een behandeling met een Gamma Knife. Bij een behandeling met een Gamma Knife wordt een heel klein gedeelte in de schedel bestraald. Uw radiotherapeut-oncoloog of neurochirurg heeft u al uitgebreid verteld over uw persoonlijke situatie en de behandeling die daarbij hoort.

In deze folder wordt een deel van deze informatie nog eens herhaald en krijgt u een algemene uitleg over het traject dat u op de behandeldag zult doorlopen. Op deze manier kunt u dit nog eens rustig doorlezen.

Hypofysetumor

De hypofyse is een hormoonproducerende klier die zich aan de schedelbasis achter de neusrug bevindt. Een hypofysetumor is meestal een goedaardige tumor die uitgaat van het klierweefsel. In ongeveer de helft van de gevallen produceert de tumor zelf hormonen. Hypofysetumoren worden meestal ontdekt door klachten die optreden naar aanleiding van de ruimte-innemende werking van de tumor, zoals hoofdpijn, gezichtsvelduitval, blindheid of overdruk in het hoofd. Soms veroorzaakt een hypofysetumor klachten door een tekort aan of een overproductie van bepaalde hormonen. Hypofysetumoren die klachten veroorzaken door een ruimte-innemend effect worden chirurgisch behandeld. Kleine hormoonproducerende tumoren kunnen soms met medicijnen worden behandeld. Als de hormoonspiegel echter niet normaliseert of als de patiënt de medicijnen niet verdraagt, kan een operatie noodzakelijk zijn. Patiënten waarbij de medicamenteuze en/of chirurgische behandeling niet afdoende was, komen in aanmerking voor radio-

therapie (meerdere opeenvolgende dagelijkse bestralingen) of bestraling met behulp van een Gamma Knife.

Het voordeel van een Gamma Knife is dat het een éénmalige, poliklinische bestraling is en heel gericht kan worden uitgevoerd. Bij de meeste patiënten wordt een groeistilstand van de tumor bereikt en bij ruim de helft van de patiënten normaliseert de hormoonspiegel.

De voorbereiding

Op de behandeldag wordt u op de afgesproken tijd verwacht op het Gamma Knife centrum. Hier wordt u ontvangen door één van de radiotherapeutisch laboranten die u gedurende de dag verder zal begeleiden. U hebt deze dag de beschikking over een patiëntenkamer.

Het plaatsen van het frame

In de patiëntenkamer wordt een lichtgewicht metalen frame onder plaatselijke verdoving met behulp van schroeven stevig op het hoofd geplaatst. Dit frame dient om uw hoofd op de behandelafel te fixeren (vast te zetten).

Ongeveer vijftien minuten voor het plaatsen van het frame krijgt u, door middel van een injectie in het bovenbeen, een pijnstillertoe-gevend tegen het drukgevoel dat ontstaat bij het plaatsen van het frame. Dit drukgevoel zakt na een paar minuten vanzelf weer weg. Wanneer het frame geplaatst is, zal een plastic helm op het frame geplaatst worden om de afmetingen van het hoofd te bepalen. Het plaatsen van het frame en het bepalen van de

afmetingen van het hoofd zal ongeveer een half uur duren.

De MRI-scan

Na het plaatsen van het frame wordt een MRI-scan gemaakt. Deze is nodig om de plaats van de tumor nauwkeurig te kunnen bepalen. Bij het maken van de MRI-scan zult u met het frame bevestigd worden aan de tafel van de MRI-scanner. Op het frame zal wederom een plastic helm geplaatst worden. U krijgt hier doorgaans ook een injectie met contrastvloeistof. Deze vloeistof zorgt voor een goede afbeelding van de te behandelen afwijking. Het maken van de MRI-scan zal ongeveer een half uur tot drie kwartier duren. Voor meer informatie kunt u de folder 'MRI-onderzoek' van het St. Elisabeth Ziekenhuis lezen.

Het behandelplan

Met de gegevens van de MRI-scan kan nu een zogenaamd "behandelplan" gemaakt worden. Dit houdt in dat uw behandelend team nauwkeurig zal bepalen hoe u optimaal behandeld kunt worden. Tijdens het maken van dit behandelplan kunt u wat rusten in de patiëntenkamer. Het vaststellen van het behandelplan duurt ongeveer anderhalf uur. Na het vaststellen van het behandelplan worden de kans van slagen en het risico op schade door de behandeling nog een keer met u besproken door uw behandelend arts. Als het risico te groot is of als de behandeling niet de aangewezen behandelmethode is, wordt hij niet uitgevoerd.

De behandeling

U wordt met het frame aan de behandeltafel vastgemaakt. Tijdens de behandeling wordt de te behandelen afwijking stapsgewijs in het middelpunt van het Gamma Knife geplaatst. Deze stappen worden eerst buiten het toestel getest. Hierbij kunt u voelen dat het toestel kleine bewegingen met uw hoofd maakt. Wanneer alle stappen getest zijn, verlaat de radiotherapeutisch laborant de behandelkamer en wordt de behandeling gestart. Zodra de eerste positie is ingesteld, wordt u tot ongeveer uw middel in het toestel geschoven om bestraald te worden. Na deze bestraling schuift u uit het toestel en wordt de volgende positie ingenomen. Hierna schuift u opnieuw in het toestel. Deze procedure wordt herhaald totdat alle posities bestraald zijn.

Tijdens de behandeling is het mogelijk om met de laborant te praten via een intercom. De laborant kan u ook zien via een camera. Tevens is het mogelijk om tijdens de behandeling naar de radio of uw eigen muziek cd te luisteren.

Na de behandeling

Na de behandeling wordt het frame afgezet. Hierbij kunt u hoofdpijn ervaren. Deze hoofdpijn wordt veroorzaakt door het wegvallen van de uitwendige druk van het frame. Tegen deze hoofdpijn krijgt u een pijnstiller. Nadat het frame is afgezet, blijft u nog even in de kamer om wat te rusten. U kunt nog dezelfde dag naar huis.

Door de gebruikte schroeven ontstaat soms in de eerste week na de behandeling een zwelling van de oogleden en een doof gevoel op het

hoofd. De zwelling verdwijnt na enkele dagen, het dove gevoel kan langer blijven bestaan. Meestal zijn er verder geen klachten na de behandeling. Indien er toch acute klachten optreden kunt u met het secretariaat of, buiten kantooruren, met de dienstdoende arts (-assistent) neurochirurgie contact opnemen via het algemene nummer van het St. Elisabeth Ziekenhuis, (013) 5391313.

Tot slot

Als u nog vragen hebt, kunt u deze tijdens het voorlichtingsgesprek en op de behandeldag zelf stellen. Ook is het mogelijk om vooraf nog een extra afspraak te maken voor een informatief gesprek met uw behandelend arts.

Belangrijke telefoonnummers

St. Elisabeth Ziekenhuis

(algemeen): (013) 5391313

secretariaat

Gamma Knife centrum: (013) 5392543

Neurochirurgen:

G.N. Beute

S.T. Lie

J.J. van Overbeeke

Radiotherapeuten:

P.E.J. Hanssens

Th. Veninga

Postadres Gamma Knife centrum Tilburg
postbus 90151, 5000 LC Tilburg

Bezoekadres Gamma Knife centrum Tilburg
St. Elisabeth Ziekenhuis
Hilvarenbeekseweg 60, Tilburg

zorgenheid Neurochirurgie, 2.208 10-04

St. Elisabeth Ziekenhuis

Tilburg

Gamma Knife behandeling van een hypofysetumor

Dr. Bernard Verbeeren

Instituut